

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: **ION N. CESADESCU**REDACTOR-PROPRIETAR: **I. S. CODREANU**

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla, . . . 45 lei
6 luni . . . . . 20 „
3 luni . . . . . 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI—5**
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

Din cauza vacanțelor Sf. Sărbători a Paștelui, numărul viitor al *Curierului Judiciar* va apare cu data de Duminică 25 Aprilie 1910.

* * *

Reamintim colaboratorilor și abonaților noștri, doriți de a lua parte la Banchetul ce Curierul Judiciar va da la 1 Maiu 1910, că înscrierile se primesc la Redacția ziarului de d-l Codreanu până în ziua de 28 Aprilie cor.

S U M A R

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de Casație, s. III: *Joseph Leff cu Banca de Credit Român din București* ;
Curtea de apel din Iași, s. I: *I. Leff, cere ridicarea falimentului său* ;
Curtea de apel din Galați, s. II: *Asasia S Roth cu Th. Popescu* ;
Tribunalul R.-Sărat: *Asasia S. Roth cu T. I. Popescu* ;
Tribunalul Iași, s. III: *S. Wachtel, cere ridicarea stării de faliment a lui Herșcu Schwartz, cu o OBSERVAȚIE de d-l P. Vasilescu.*

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 9 Februarie 1909

Președinția d-lui G. P. PETRESCU, președinte

Joseph Leff cu Banca de Credit Român din București

Faliment. — Cont curent. — Cambii date în gaj. — Dacă se poate cere declararea în stare de faliment pe baza unor asemenea cambii. — Achitarea creanțelor după declarare — Apel. — Efect devolutiv. — Reformarea sentinței declarative de faliment. — (Art. 695 din Codul comercial).

1. Când între un comerciant și o bancă comercială există un contract de cont curent, iar încheierea contului nu este făcută, nici unul din ei nu poate să se întituleze creditor al celuilalt și, în consecință, să ceară declararea în stare de faliment a debitorului pe baza unor cambii date numai în gaj pentru garantarea soldului eventual.

2. Efectul devolutiv al apelului din dreptul comun își are aplicațiunea și la judecățile în apel contra sentințelor declarative de faliment, întru cât în legea comercială nu există nici o derogare cu privire la judecata în apel în materie de faliment.

Prin urmare, dacă în momentul când Curtea de apel examina cauza, se probase că nu mai există

creditori cari să ceară vreo plată, învederat că nu se mai putea menține sentința declarativă de faliment.

Deciziunea 37/909. — Casată, în urma recursului făcut de *Joseph Leff*, deciziunea Curții de apel din Iași, secția I, No. 21/908, dată în proces cu judele-sindic al Tribunalului Iași și Banca de Credit Român din București.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați V. Dumitrescu și P. Poni, în dezvoltarea motivelor de casare, și
Pe d-l Gr. Soutzo, jude-sindic al Tribunalului Iași, în combateri.

Deliberând,

Asupra motiunii I de casare :

I. «Exces de putere și violarea art 701 din Codul comerc., combinat cu art 702 com., cu art. 1173, 1174 și 1176 din Codul civil.

«Am susținut că Banca de Credit Român din București nu avea calitatea de a provoca declarațiunea falimentului meu, căci între noi existând un contract de cont-curent, și încheierea contului nefiind făcută, nu putea să se întituleze creditor al meu, cambiile reclamate fiind date numai în gaj, pentru garantarea soldului eventual, nu puteau fi creanțe datorite de mine, căci obligațiunile aceor ori urmează soarta celei principale.

«Curtea din Iași imi respinge acest motiv de apărare ca nedovedind contractele de cont-curent și de gaj deși judecătorul-sindic mi le a tăgăduit și deși din însăși cererea Băncii de Credit Român pentru verificarea creanței sale făcută către judecătorul-sindic, se recunoaște atât contul curent cât și gajul, precum de asemenea aceste contracte se mai recunosc chiar prin procesul-verbal de verificarea creanțelor falimentului, unde se prevede că suma înscrisă se datorește pe baza unui cont-curent, care e garantat cu gajul portofoliului asupra căruia i se constituie un drept de privilegiu

«Curtea deci, numai printr-o eroare evidentă de fapt ajunge a tăgădui indirect soluția în drept a procesului, de oarece recunoaște că a examinat și dosarul falimentului în care se găsește procesul-verbal de verificare a creanțelor».

Având în vedere că, din decizia supusă recursului, rezultă că, prin sentința No. 113 din 1907 a Tribunalului Iași, secția II, comerciantul *Joseph Leff*, recurentul, a fost declarat în stare de faliment, în urma cererii făcute de către reprezentantul Băncii de Credit Român din București; că numitul făcând apel, Curtea de apel din Iași secția I, i l-a respins;

Având în vedere că recurentul a susținut, înaintea Curții de fond, că Banca de Credit Român nu avea calitatea de creditoare, întru cât între dânsul și acea bancă a existat un contract de cont curent, și pe cât timp acest contract era în ființă și nu se formase soldul, el

nu conferea Băncii calitatea de creditor; că, pentru dovedirea existenței contului curent, recurentul s'a referit la actele din dosarele falimentului și a creanțelor înscrise la masa falimentului, și anume: 1) la cererea introductivă de instanță; 2) la cererea Băncii de a fi înscrisă printre creditorii cu soldul contului său curent, cerere însoțită de un număr de cambii date în gaj; și 3) la procesul-verbal de verificarea creanțelor, prin cari Banca e admisă la pasiv cu soldul pretins și cu dreptul de preferință asupra sumelor ce s'ar realiza din cambiiile date în gaj;

Considerând că Curtea de apel din Iași se mărginește a confirma că nu s'a dovedit înaintea sa nici existența unui contract de cont-curent, nici acel al unui împrumut cu gaj, fără să discute actele invocate de Leff pentru stabilirea existenței raporturilor juridice de care dănsul se prevalează; că, pe de altă parte, Curtea justifică calitatea de creditor a Băncii, prin cambiiile cu cari a provocat declararea în stare de faliment, fără a ține în seamă că aceste cambii nu fuseseră girate decât pentru constituirea gajului, încât Banca nu putea fi în drept să provoace falimentul în baza acestor cambii; că, prin această procedură, Curtea a violat art. 1173 și 1174 din Codul civil, și deci motivul invocat de recurent este întemeiat.

Asupra motivului II de casare:

II. «Exces de putere și violarea art. 695 din Codul comercial, combinat cu art. 327 din Procedura civilă și 1173 și 1176 din Codul civil».

«Am susținut că nu poate exista stare de faliment fără încetare de plăți iar acest element constitutiv nu-l putem învalui dacă nu există nici un creditor.

«Curtea constată în fapt că toți creditorii mei sunt achitați; totuși îmi respinge acest mijloc de apărare pe motiv că achitarea creditorilor a intervenit după declararea falimentului, și apoi că, dacă s'ar admite un atare sistem de apărare, s'ar da loc la fraude.

«Prin deciziunea dată Curtea însă face o distincțiune, fără ca legea să o facă, violează normele statfonice în privința efectelor apelului, prezumă frauda; fără texte de lege și fără să fie invocată de nimeni, face și o eroare evidentă, confundând raporturile dintre creditorii falimentului și cesionarul creanțelor acestuia cu raportul dintre cesionar și debitorul cedat».

Având în vedere că se constată că recurentul a cerut la Curtea de apel retractarea hotărârii declarative a stării de faliment, întru cât toți creditorii săi sunt achitați; că instanța de apel, pentru a respinge apelul lui Ioseph Leff, se întemeiază pe faptul că, la data hotărârii primei instanțe, încetarea plăților era bine stabilită;

Considerând că efectul devolutiv al apelului din dreptul comun se aplică și la judecățile în apel în contra sentințelor declarative de faliment, întru cât în legea comercială nu există nici o derogare cu privire la judecata în apel în materia falimentului;

Că, prin urmare, comerciantul fiind declarat în stare de faliment, nu mai poate ca, prin învoielii particulare, să desființeze acea stare de lucruri, pentru că și societatea este de o potrivă interesată la menținerea și ridicarea stării de faliment, întru cât garantează egalitatea între creditorii și salvgardează interesele generale ale comerțului;

Că, în virtutea acestui principiu, urmează că judecătorii apelului atât a judeca și cum nu s'ar fi pronunțat încă nici o hotărâre; că, deci, întru cât în momentul când Curtea de apel examinează cauza se probase că nu mai existau creditorii cari să ceară vreo plată învedereat că nu se mai putea menține sentința declarativă de faliment; că, dar, motivul că nu se putea reforma sentința care era legal pronunțată de tribunal, că legea regulează calea pe care creditorii pot ajunge la înțelegere, nu are greutatea voită; că, dacă prin aceste cuvinte se vizează concordatul, este știut că numai faliiții

pot încheia concordatul judiciar, și în chestiune era tocmai a se ști dacă pentru acela care plătiese tuturor creditorilor posterie sentinței declarative de faliment și înainte de judecarea apelului, i se mai putea ori nu menține starea de faliment; că dacă, din contră, susmenționatul argument se raportă la reabilitare, învedereat că este tot atât de nefondat, căci trebuie ca debitorul să nu mai aibă nici o cale de retractare și reformare a sentinței declarative de faliment, ca să poată recurge la reabilitare, pe când, în speță, Leff avea deschisă instanța apelului;

Considerând că, de asemenea, întru cât sentința declarativă de faliment este atributivă de drepturi, de oarece ea constată o stare actuală, nu preexistentă, nu mai începe dubiu că starea aceasta de încetare de plăți trebuie să dureze și în momentul judecării apelului; că, dacă, după data sentinței adusă în apel, se plătește creditorilor cunoscuți, ridicarea stării de faliment se impune, ne mai fiind interesat a o menține, că argumentul că societatea este interesată la menținerea stării declarării falimentului, pentru că pot să mai fie și alți creditorii cari poate nu cunosc încetarea plăților, nu trebuie ținut în seamă, pentru că în teoria aceasta ar urma ca nici tribunalul să nu mai poată respinge cererea de declarare de faliment, deși toți creditorii cunoscuți sau verificați ar declara că li s'a plătit integral, căci ori când s'ar putea invoca acest argument; că, de sigur, în ipoteza că în momentul când se ridică starea de faliment, ar exista vreun creditor care să nu fie desinteresat, acela își conservă toate drepturile sale de a reclama plata creanței, și, nefiind îndestulat, să ceară declararea în faliment;

Considerând că art. 695 din Codul comercial cere ca element esențial încetarea plăților, și această încetare de plăți, conform spiritului acestui text de lege, nu se poate concepe fără datori;

Că, întru cât, în speță, prin achitarea creditorilor cari ar fi constituit masa credală nu se mai poate realiza scopul procedurii falimentului, Curtea de fond, respingând apelul lui Leff, a violat art. 695 din Codul comercial;

Că așa fiind și acest al doilea motiv este întemeiat; Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI, SECT. I

Audiența dela 4 Noiembrie 1909

Președintele D-lui I. T. BURADA, prim-președinte

— I. Leff cere ridicarea falimentului său —

Faliment. — Plata creditorilor în urma declarării. — Dacă în urma apelului falitului starea de faliment poate fi ridicată.

Din momentul ce se constată că un comerciant în ziua declarării lui în stare de faliment era în încetare de plăți, starea de faliment nu poate fi ridicată după apelul său, chiar dacă în urma declarării falimentului el ar fi dezinteresat pe toți creditorii.

Curtea,

Având în vedere că hotărârile prin cari se declară un comerciant în stare de faliment nu se poate zice că sunt atributive de drepturi iar nu declarative; prin o atare hotărâre tribunalul nu face altceva decât să constate o stare de lucruri, și anume: lipsa creditului și încetarea plăților; și dacă, ca o urmare a acestei stări de lucruri, legea supune pe falit la oarecari decăderi și conferă oarecari drepturi creditorului, acestea nu sunt atribuite prin însăși hotărârea de declarare, ci sunt urmări din legea stării de faliment. Argumentul că hotărârile de declarare nu au efect din ziua cererii de judecată nu e destul de puternic, de oarece prin aceste hotărâri se poate constata că încetarea plăților a avut loc cu mult anterior pronunțării, și chiar dalei recla-

majunii, constatarea ce are urmările ei din ziua ce s'a fixat pentru încetarea plăților; pe când nu tot astfel se întâmplă cu hotărârile propriu zise atributive; acestea nici într'un caz nu pot reagisa;

Prin urmare, nu pe bază că hotărârile de declarare a stării de faliment ar fi atributive se poate susține că, în apel, nu trebuie să ținem seamă de hotărârea primei instanțe, contra căreia se apelează, cu toate că dezințerezând pe creditori într'un mod oarecare, n'ar mai fi nici o rațiune a se menține starea de faliment. Nu este asemenea îndestulător, căci starea de faliment interesează creditul public și ordinea publică și, deci, nu se poate lăsa în voia creditorilor a se deroga la ea prin învoeli particulare, creditorii nefiind singurii factori interesați la menținerea sau ridicarea acestei stări, mai cu seamă că legea regulează calea pe care ei pot ajunge la înțelegere cu falitul și efectul acestor înțelegeri;

Văzând că înaintea Curții nu este pusă chestia ne-regularității hotărârii primei instanțe, ci, din contră, se stabilește că falitul era în încetare de plăți recunoscută de el însuși la acea dată; atunci pentru ce s'ar reforma o hotărâre bine dată, care a constatat o stare de fapt reală și să se șteargă consecințele unei atare hotărâri printr'un mod neprevăzut de lege?

Codul de comerț n'a prevăzut cazul retractării unei hotărâri și n'a reglementat o astfel de procedură; el a spus: falitul poate face concordat, poate să se reabiliteze și atâtă tot. Sistemul advers ar putea duce la abuzuri însemnate, ce ar compromite situația creditului public. S'au văzut faliiți al căror activ a dat o cotă de 2%, și totuși mai târziu, după un an, s'au aranjat cu creditorii. Aceștia, puși în alternativă de a primi 2 sau 3%, ce li se oferea, au preferit situația cea din urmă și au trecut creanțele lor, pe baza cărora falitul în urmă a cerut ridicarea stării de faliment, folosindu-se de împrejurarea că, după declarare, a aruncat un apel căruia nu i-a dat curs și de care sindicul nu s'a interesat; iar după un an sau mai mult, fixează termen de judecată și cere retractarea hotărârii. A se ridica starea de faliment ar fi în cele mai multe cazuri o sfidare a legii și a moralei publice; de sigur că un atare sistem ar fi un pericol pentru creditul public;

În vederea celor de mai sus și considerând că starea de încetare a plăților și lipsa creditului la data hotărârii primei instanțe a falitului Leff, au fost bine stabilite și recunoscute chiar de însuși falitul; că tribuhalul a constatat un număr de cambii protestate și neachitate și, deci, numitul se găsea într'o vădită stare de încetare de plăți; că deși la câteva zile după declararea falimentului s'a deschis succesiunea tatălui său totuși în loc de a se folosi de această întâmplare, care l chema la o moștenire pretinsă importantă, dânsul dispăre din țară și prin aceasta se dovedește sau reana sa credință, voină să facă presiuni asupra creditorilor pentru a obține mai târziu reduceri însemnate, sau nu avea încredere în mijloacele ce-i oferea succesiunea spre a și restabili creditul; așa că și după câștigarea moștenirii el n'a putut să-și refacă situația și a rămas tot în stare de faliment, căci toți creditorii verificați, după cum se constată din propriile lor declarații n'au fost achitați decât parțial, prin intermediul unui acceptant ceace denotă în mod evident că falitul nu se bucură nici astăzi de credit personal și, deci, față cu acestea, apelul făcut de falitul Leff urmează a fi respins.

(s) I. T. Burada; T. Crivăț; D. Grigorovici; C. Grigoriu.

Opiniune

Fiind constant și necontestat că Leff azi nu mai are creditori, suntem de părere a i se admite apelul și a se revoca sentința care a declarat falimentul;

În adevăr, nu mai este nici un interes ca să rămână în picioare asemenea sentință;

De interesul creditorilor nici vorba, căci nu mai sunt. — Al societății? — Dar ce interes poate avea societatea

ca un comerciant, care nu mai este în încetare de plăți, să fie totuși declarat falit, doar ca să fie cunoscut că omul acesta a fost odată în imposibilitate de a-și plăti datoriile. Ar trebui atunci, pentru a fi consecvenți, că de câte ori vom avea ocaziune să constatăm că în trecut, la un moment dat, un comerciant a fost în încetare de plăți, deși de atunci încocoare starea lui s'a îndreptat și a reinceput a face față îscăliturii sale, de atâtea ori să ne grăbim a constata prin o hotărâre că acel comerciant a fost în stare de faliment;

Nimeni nu s'a gândit încă la așa ceva;

Ar trebui încă, ca judecătorii, chiar cei dela prima instanță, constatănd că în ziua când s'a introdus o cerere de declarare în faliment, intimatul era în adevăr în încetare de plăți, să-l de-lare falit, cu toate că, în momentul pronunțării hotărârii el ar fi dezinteresat pe toți creditorii săi cunoscuți. Cu toate acestea nimeni n'a împins rigoarea încă până acolo. Să ne fie permis a recunoaște și judecătorilor de apel același drept, și fără a ne preocupa de situația comerciantului, fie în ziua întreprinderii acțiunii, fie în ziua judecării dela prima instanță, constatănd că azi în apel nu mai are creditori sau nu mai este în încetare de plăți, să ne abținem de a-l declara falit;

Singurul interes al societății este să se lase drumul liber acțiunii publice, dacă se va constata că a fost vreun delict sau fraudă la mijloc. Dar la aceasta răspunde însuși legiuitorul cu principiul independenței acțiunii publice și a instanțelor penale;

Pentru aceste motive, și toate cele admise de jurisprudența franceză, suntem de părere a se admite apelul lui Leff și a se declara că nu mai este în încetare de plăți.

(s) Gh. Sturdza.

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, SECȚIA II

Audiența dela 7 Noembrie 1909

Președența d-lui G. TANOVICIANU, președinte

Anasia S. Roth cu Th. Popescu

Faliment. — Achitarea creditorilor îndată după declararea în faliment. — Jenă momentană. — Apel. — Efect devolutiv. — Ridicarea stării de faliment. — (Art. 705 din Codul com.).

Faptul că un comerciant, îndată după declararea sa în faliment, a achitat pe toți creditorii săi este o dovadă că dânsul se află numai într'o jenă momentană când a fost declarat în faliment, iar nici de cum într'o stare de încetare de plăți reală; astfel că, față cu această constatare, starea de faliment poate fi ridicată în instanța de apel.

Curtea,

Asupra apelului făcut de Anasia S. Roth, contra sentinței comerciale cu No. 28 din 1909 a Tribunalului R. Sărat;

Având în vedere că, prin sentința apelată, s'a respins opoziția făcută de Anasia S. Roth în calitate de creditor și parte interesată, contra sentinței aceluși tribunal cu No. 23 din 1906, prin care s'a declarat în stare de faliment comerciantul Sava Roth, după cererea creditorului Th. Popescu;

Considerând, pe de o parte, că reclamantul dela prima instanță, Th. Popescu, a declarat înaintea Curții, prin împuternicital său, d-l avocat Alexandrescu, că nu-și mai susține cererea de faliment, de unde consecința că cererea introductivă de instanță cată să fie respinsă;

Că însă, cu toată dezistarea reclamantului, însa n'a judecătorească, Curtea ca și tribunalul de prima instanță, având îndatorirea, după art. 705 din Codul comercial, de a cerceta dacă nu cumva comerciantul pârît se găsește cu adevăr în încetare de plăți pentru da-

toriile sale comerciale și a declara, în acest caz, falimentul din oficiu sau să l menție, dacă precum e în speță — el a fost deja declarat de prima instanță, câtă a elucida acest punct;

Considerând că este lucru nelăgăduit și de altfel constatat din examinarea dosarului, că Sava Roth a dezinteresat pe toți creditorii săi cunoscând justiției, așa că Curtea, care este chemată, prin efectul devolutiv al apelului, să cerceteze dacă numitul pârît se află în încetare de plăți, constată că dânsul nu mai are azi nici un creditor;

Că în această situațiune găsindu-se pârîtul, evident că nu mai poate fi vorba de o stare de încetare de plăți din partea sa și deci nici de faliment;

Considerând că, pe de altă parte, Curtea, în aprecierea sa, găsește că de vreme ce numitul comerciant, nu mult după declararea lui în stare de faliment, a fost în puțină să achite pe toți creditorii săi, dânsul se află atunci numai într-o jenă momentană, iar nici de cum într-o stare de încetare de plăți reală; așa că, față cu această constatare, devine inutil a se mai discuta chestiunea rezolvată de tribunal, aceea de a se ști dacă achitarea creditorilor în urma declarării falimentului poate conduce la retractarea sau infirmarea sentinței de faliment prin facere de opoziție sau de apel. Chestiunea ce, de altfel, față cu jurisprudența constantă a Înaltei Curți de casație, nu mai este azi o problemă;

Având în vedere că, față de cele ce preced, câtă a se admite apelul, și, infirmând sentința apelată, a se respinge cererea reclamantului dela prima instanță și a se ridica starea de faliment în care a fost comerciantul Sava Roth, prin sentința No 23 din 1909;

Pentru aceste motive, în majoritate, admite apelul; (ss) G. Tanoviceanu; M. A. Beștei; V. Tătaru.

O p i n i u n e

Subsemnatul difer de opinia majorității pentru motivele sentinței apelate și pentru că ținând seamă și de dispozițiunile legii, cari regulamentează falimentul în genere și de împrejurările sub cari s'a declarat acest faliment, cred că nici prima instanță nici cea de apel, odată și legal constată încetarea plăților, nu pot ridica starea de faliment pe temeiul unor plăți posteroare;

Având în vedere că, într-adevăr legea prevede, prin art. 711 din Codul comercial că în contra sentinței declarative se poate face opoziție de falitul judecat în lipsă sau de orice altă persoană interesată, printre cari poate să fie și un creditor; dar se poate înțelege de oricine că acest drept se conferă pentru a se putea îndrepta erorile de drept și de fapt săvârșite de tribunal, erori în ce privește încetarea plăților și calitatea de comerciant, în caz când opoziția se face de falit; erori în ce privește încetarea plăților și starea falitului când opoziția se face de un creditor care tinde a dovedi că de fapt falitul nu e în încetare de plăți, că are destul activ din care să se poată despăgubi creanțele exigibile fără intervenirea anevoioasă a falimentului, și că la mijloc e o convență între falit și parte dintre creditori, față de cari cei dintâi s'a dat dator pentru sume fictive, în scop de a prejudicia pe ceilalți creditori;

Considerând că numai în aceste cazuri și în altele similare se poate rațional înțelege dreptul de opoziție și revocarea unei sentințe, nu însă când încetarea plăților este reală și perfect constatăată; iar falitul, fie singur, fie prin unul din creditorii săi reali sau fictivi, aruncă o opoziție și apoi începe târgul tocmelilor pe ascuns de justiție, cari durează mai mult sau mai puțin timp până când se ajunge la o înțelegere care nu se poate da pe față și care, așa după cum se obișnuiește, este formal oprită de lege;

Având în vedere că, pentru a se explica între câtva adevărată cauză a încetării plăților, se invocă scuza jenei momentane; dar această scuză nu poate fi luată în considerație pentru că faptele brute o desmint la fie-

care faliment, o lună, două un an sau mai mult dela încetarea plăților și până la data revocării poate să fie jenă momentană? Jena momentană este rezultatul unui eveniment neprevăzut, care se poate arăta și justifica, în timpul necesar pentru înduplecarea creditorilor la consumarea fraudei;

Cum s'ar putea, în speță, invoca jena momentană și reala achitare a creanțelor? Falitul și-a înstrăinat toată averea mobilă și imobilă dela 15 Iulie a c., a început a nu face față angajamentelor comerciale dela 1 Aprilie acest an; iar la data declării în stare de faliment toate creanțele sale erau ajunse la scadență, cea mai mare parte deja de două luni, și, dacă activ nu mai avea, cu ce bani a putut plăti în mod real toate datoriile sale?

Considerând însă că legiuitorul a prevăzut că anume pentru încetarea stării de faliment, fie că a rămas sentința declarativă definitivă sau nu, și anume moratoriu, concordatul și reabilitarea când falitul plătește datoriile sale fără să se prevadă prin vreo dispozițiune oarecare în mod direct sau indirect, această cale aleasă de falit prin sofia sa, apelată, iar nu pe cale de interpretări; că sentința declarativă ar avea efect atributiv și nu retroactiv, se poate nimici efectele unei hotărâri legal pronunțată;

Considerând că oricât de devolutiv ar fi apelul de instanță, totuși nu se poate din aceasta deduce că prin fapte noi, și cari nu existau la prima judecată, s'ar putea în apel reforma o hotărâre legală și în conformitate cu adevărul pronunțată, cu atât mai mult cu cât această hotărâre e sancțiunea unor dispozițiuni de ordine publică; că aci nu e vorba de mijloace noi de apărare, cari s'au omis la prima judecată, ci de niște fapte cari nu și aveau existența la prima judecată; ori, când e vorba să se constate că o sentință judecătorească nu are valoare, deși poartă în ea o măsură de ordine publică, trebuie să se ia în cercetare numai faptele și împrejurările cari existau și puteau atunci să fie obiectul discuțiunii;

Considerând că a se admite de just și rațional o astfel de soluție, ar fi a se declara ca rațional și just ca un falit, numai prin faptul că a aruncat un apel în timpul util, ar putea după trecere de un an sau doi dela declarare, și oricare ar fi stigmatizarea ce și-ar atrage de bancruț simplu sau fraudulos, să poată, prin uneltiri viclene, obține o învoială cu creditorii săi și, deci, cere și dobândi ridicarea falimentului; ori, așa ceva e imposibil de admis că ar fi putut un moment sta în spiritul legiuitorului;

Considerând că în caz când se achită creanțele posteroare declarării, încetează numai raporturile juridice și de fapt între falit și creditori, deci efectul sentinței în ce privește lichidarea averii falitului și despăgubirea creditorilor se stinge, nu însă și partea sentinței prin care se constată că falitul a înfrânt legea și că este chemat a răspunde înaintea instanțelor penale;

Că nici societatea prin faptul că justifiă în aplicarea legii cere mai departe socoteala falitului chiar după plata creanțelor, pentru faptele sale nu poate să fie igrănită și nici falitul, căruia, prin închiderea procedurii falimentului pentru lipsă de creditori și prin predarea activului, i se dă totul ce poate cere, nu poate să se plângă că i se face vreo nedreptate, dacă trebuie să mai răspundă de vreun fapt săvârșit de el;

Considerând că singurul lucru ce ar mai putea cere falitul ar fi, în caz dacă nu e bancruț fraudulos, să ceară reabilitarea cere, deși încă sentința declarativă n'ar fi rămas definitivă, nu i se poate refuza, dar să se tragă un argument pentru admiterea soluțiunii ridicării stării de faliment pe motivul că legea vorbește de reabilitare numai dacă sentința e definitivă, este a se merge prea departe, întru că art 827 din Codul comercial, care prescrie cum se cere reabilitarea, nu prevede această condițiune;

Considerând că un ultim argument pentru susținerea revocării sentinței declarative pe această cale este toc-

mai invocarea că legea prescriind independența acțiunii publice de cea comercială nu poate să fie teamă că fraudele vor rămâne nereprite; dar la acest argument răspund faptele, căci instanțele penale, constatând în deosebire un fel de autoritate a lucrului judecat, pronunță achitarea;

Pentru aceste motive, și într-o cât în speșă încetarea plăților a fost bine și perfect constatată sunt de părere a se respinge apelul ca nefondat.

(s) En. Stroici.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI RAMNICU-SARAT

Audiența dela 27 Octomvrie 1909

Președenția d-lui D ANASTASIU, președiate

Anasia S. Roth cu T. I. Popescu

Faliment.—Încetare de plăți. — Achitarea creditorilor. — Opoziție la sentința declarativă. Inadmisibilitatea ei.—(Art 695 din Codul comercial)

Din momentul ce încetarea de plăți a fost constatată, nu se mai poate ridica starea de faliment decât numai în cazul când constatările asupra încetării plăților au fost cronate.

Prin urmare, este inadmisibilă opoziția prin care se cere ridicarea stării de faliment pe motivul că falitul ar fi în măsură de a-și achita creditorii; mai cu osebire când fraudă săvârșită în dauna creditorilor este patent constatată în sarcina falitului.

Tribunalul,

Asupra opoziției făcută de Anasia Sava Roth, prin petiția înregistrată la No. 25423 din 8 Octomvrie acest an, în contra sentinței acestui tribunal No. 23 din 29 Septemvrie a. c. prin care a fost declarat în stare de faliment soțul său, comerciantul Sava Roth, după cererea creditorilor Teodor I. Popescu din orașul R.-Sărat, făcută prin petițiunea înregistrată la No. 24232 din 22 Septemvrie acest an;

Având în vedere că, în principiu, această opozițiune este admisibilă, potrivit dispozițiilor art. 707, alin. III din Codul comercial, într-o cât opoziția arată că are interesul de a face să se ridice starea de faliment în care a fost declarat soțul său, de oarece cu parte din averea sa parafernala a cumpărat din preună cu soțul său, prin actul autenticat de Tribunalul Prahova, secțiunea I, sub No. 5044 din 25 Octomvrie 1907, un imobil care este trecut în inventariul încheiat de judecătorul-sindic;

Având în vedere că motivul pe care se întemeiază această opozițiune este că, în fapt, comerciantul Sava Roth a achitat pe toți creditorii cari au făcut declarațiunea creanțelor lor, astfel că dănsul urmează a fi repus în capul afacerilor sale, ridicându-i-se starea de faliment într-o cât el nu s'a aflat într-o stare propriu zisă de încetare de plăți, ci într-o jenă momentană;

Având în vedere că sentința opozată a fost pronunțată după ce tribunalul a constat în fapt că comerciantul Sava Roth s'a găsit în încetare de plăți relative la datoriile sale comerciale, datorii rezultând din cinci schimbii protestate, în sumă de lei 2100, prezentate de reclamant, menționate în acea sentință;

Considerând că în interpretarea dată dispozițiilor art. 695 din Codul comercial, atât în doctrina cât și în jurisprudența italiană și franceză și în jurisprudența noastră, două sisteme își dispută soluțiunea;

După un prim sistem se admite posibilitatea ridicării stării de faliment în urma întrebuirii căilor de atac ce legea pune la dispozițiunea celor în drept (opozițiunea și apelul), îndată ce se stabilește că creditorii au fost desinteresați după pronunțarea hotărârii, — autorii variind în ce privește condițiunile în cari urmează a fi achitate creanțele, și anume: unii nefăcând nici o re-

zervă, alții pretinzând că creditorii, după operațiunea verificării creanțelor, să se prezinte în instanță spre a face declarațiunea că creanțele lor au fost achitate, sau cel puțin ca creditorii să nu se mai fi prezentat la convocarea făcută de judecătorul-sindic pentru verificarea creanțelor lor;

Considerând că, în primul sistem, argumentațiunile ce se aduc sunt întemeiate mai mult pe principii de echitate, susținându-se că instanța de retractare sau de reformare nu are a se ocupa de starea comerciantului în momentul când s'a pronunțat sentința atacată, ci de situațiunea lui în momentul când se examinează calea de atac întrebuită; căci, spre deosebire de celelalte sentințe cari au efect retroactiv din momentul cererii cu care a fost angajată instanța și constată situațiunea din acel moment, sentințele în materie de faliment atribuiesc falitului o condițiune juridică cu totul alta decât aceea pe care a avut-o până în ziua pronunțării. Și apoi se susține în acest sistem, când comerciantul face dovada că a achitat pe creditorii săi, chiar după ce s'a pronunțat prima sentință, nu se poate zice că se află într-o adevărată stare de încetare de plăți, ci numai într-o jenă momentană, și ar fi și nepractic și înafte de a se mai menține o stare de lucruri când nu e nimeni în suferință și a se aștepta să se facă uz de procedura reabilitării, care nu are loc decât numai după ce sentința declarativă a rămas definitivă, iar nu pe cât timp este încă supusă retractării sau reformării;

În sistemul advers se susține că, odată constatată încetarea de plăți, nu se mai poate ridica starea de faliment decât numai dacă încetarea de plăți relativă la exercițiul profesiunii de comerciant cum și calitatea de comerciant, fuseseră rău constatate, instanța de retractare sau reformare neavând altceva de făcut decât să examineze din nou aceste puncte;

Argumentele ce se aduc în susținerea celui de al doilea sistem sunt următoarele:

Interpretarea ce urmează a se da textelor din legea falimentelor trebuie să fie cât mai strictă, căci această lege statuează asupra unor interese de ordine publică, care predomină asupra intereselor particulare, total trebuie să fie prevăzută de lege. Din potrivă, în legile de drept comun fiind vorba de interese particulare, al căror domeniu este vast și variabil, nu se poate prevedea totul și aprecierea judecătorului este o garanție îndestulătoare;

Asa dar, legea falimentelor neprevăzând nicăiri soluțiunea dată de primul sistem, rămâne a se considera că acea interpretare nu este întemeiată pe nici un text de lege, bazându-se mai mult pe principii de echitate;

La acest prim argument se adaugă următoarele argumentațiuni:

Sentințele declarative de faliment fiind executorii provizorii (art. 704, alin. ultim din Codul comercial), prin ele se ridică comerciantului capacitatea de a contracta și, deci, el nu mai poate achita pe creditorii, rămânând ca plata să se facă sub direcțiunea și controlul judecătorului-sindic, instituit de lege ca garant spre a priveghea ca plata creditorilor să se facă de o potrivă, nefavorizându-se unii creditorii în dauna altora, cum se petrece în fapt în primul sistem, în care creditorii mai timizi sunt terorizați de cei îndrăzneți și de întreprinzătorii de falimente;

Dacă se va obiecta că sentința declarativă de faliment nu ridică falitului capacitatea de a contracta, de oarece el poate conveni cu creditorii săi spre a încheia concordat, se va răspunde că: deși legea permite concordatul voluntar, însă și acest act este supus controlului tribunalului care urmează a-l omologa (art. 485 din Codul comercial);

Să crează dar un nou gen de reabilitare, chiar în caz de bancrută frauduloasă, în care legea nu permite reabilitarea și se aduce deci legii o vădită eludare;

După primul sistem, presupunând că au rezultat contra falitului grave indicii de culpabilitate pentru

delictul de bancrută frauduloasă și acțiunea publică a fost pusă în mișcare, obținându-se la instanța comercială ridicarea stării de faliment, acest punct câștigat se va invoca înaintea instanței corecționale, adesea tot aceeași care a statuat în comercial, — și atunci sau se va pronunța achitarea, deși fraudă a rezultat patent, sau se va pronunța conlămurarea, căzând astfel astfel în contradicțiune cu sine însuși;

Considerând că cel din urmă sistem pare a rezulta din spiritul și întreaga economie a legii falimentului, care a voit a se clarifica situațiunea unui comerciant ajuns în încetare de plăți, sacrificând pe unul și salvând o întreagă serie de comercianți, legați între dânșii prin credit, — care a statuat că orice învoială între falit și creditorii săi să fie prezidată de justiție spre a se garanta egala despăgubire a tuturor creditorilor, — care a prohibit chiar concordatul voluntar în caz de bancrută frauduloasă (art. 852 din Codul comercial) — care a edictat anume mijloacele de reabilitare, dar tot sub controlul și privegherea justiției — iar nu a se admite soluțiuni cari nu numai că nu reies din spiritul legii, dar vin în flagrantă contradicțiune cu unele dispozițiuni ale ei, clare și categorice;

Considerând că chiar dacă în mod ipotetic s'ar admite soluțiunea preconizată de primul sistem după care se acordă comercianților nenorociți dar onest, acest mijloc de a fi repus în capul afacerilor sale când e în măsură de a fi achita creditorii în urma unei succesiuni ce a cules, sau unei liberalități ce a primit; — totuși, în speța de față, în care fraudă săvârșită de falit în dauna creditorilor săi este patent constatată și rezultă din acte autentice, și anume: din actul de vânzare autenticat de Tribunalul Buzău sub No. 849 din 15 Iulie 1909, transcris la acest tribunal sub No. 1566 din 1909, cum și de cel autenticat de Judecătoria ocolului Buzău sub No. 415, din 15 Iulie acest an, aflat în copie la dosar, prin care el a vândut în aceeași zi unui cunat al său, cu câteva luni de zile înainte de declararea în stare de faliment, averea sa imobilă și mobilă, marfa ce avea în localul unde exercita comerțul, precum și mobilele ce avea în casa de locuit motivul invocat de oponentă, jena momentană nu poate fi primit, — căci, înainte de toate, chiar în primul sistem urmează ca actele falitului să nu fie pătate de rea credință;

Că, dar, opozițiunea făcută de Anasia Sava Roth urmează a fi respinsă ca nefondată.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte D. Anastasiu, respinge opoziția, etc.
(ss) D. Anastasiu; N. Davidescu.

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIA III

Audiența dela 3 Decembrie 1909

Președenția d-lui EM. LEPADATU, judecător

S. Wachtel cere ridicarea stării de faliment a lui Herșco Schwartz

Sentința comercială No. 51

Faliment. — Achitarea creditorilor. — Opozițiune făcută de un terțiu contra sentinței declarative de faliment. — Admisibilitate. — (Art. 711 din Codul comercial).

Conform art. 711 din Codul comercial este admisibilă opoziția contra unei sentințe de declarare în faliment făcută de un terțiu, prin care se arată că datoriile falitului au fost achitate, căci nemai existând încetare de plăți, starea de faliment nu mai are rațiunea de a fi.

Tribunalul,

Având în vedere opozițiunea lui Solomon Wachtel, pornită contra sentinței acestui tribunal din 30 Noembrie 1909, prin care a fost declarat în stare de faliment Herșco Schwartz, comerciant de fierărie din Podul Illoaei;

Având în vedere că această opozițiune se face de

către S. Wachtel în calitate de creditor al lui H. Schwartz și în conformitate cu dispozițiunile legii comerciale;

Având în vedere că, în baza art. 711, se poate face opoziție în contra sentinței declarative de faliment, atât de către falitul judecat în lipsă, de către creditorul care a cerut declararea în stare de faliment, cât și de către orice altă persoană interesată; că prin urmare conform zisului text de lege, Solomon Wachtel putea să pornească opoziția de față;

Considerând că chestiunea care face obiectul discuțiunii în doctrină și jurisprudență este de a se ști, care e efectul reformării sentinței declarative de faliment;

Având în vedere că se susține într'un sistem că opoziția nu ar putea schimba situația falitului, de oarece în momentul când s'a judecat cererea de declarare în stare de faliment instanța a constatat că falitul era în încetare de plăți, deci orice schimbare în situația lui materială nu ar putea înlocui starea de insolabilitate conform legii comerciale din momentul când s'a pronunțat sentința declarativă; că, prin hotărârile tribunalelor asupra falimentului, falitul nu mai poate conveni cu creditorii săi pentru vreo învoială oarecare, de oarece asemenea învoiei nu mai pot avea loc între un incapabil și creditorii săi; că chiar dacă a existat o învoială, aceasta nu poate fi făcută decât în detrimentul unora din creditorii, ceace ar fi inadmisibil în afară de concordat sau moratoriu; că, în fine, odată cu declararea falimentului se naște și o instanță penală, independentă de acțiunea comercială și care s' poate urma cursul oricare ar fi împrejurările posteroare sentinței declarative de faliment;

Considerând că opoziția din art. 711 din Codul comercial nu poate avea decât acelaș scop ca și opoziția din dreptul comun, căci oricare ar fi deosebirea care s'ar face între aceste două feluri de opozițiuni, totuși dacă este admisibil ca un oponent în dreptul civil să reușească a înlătura un dispozitiv care îl atinge și care nu e conform cu realitatea, față cu nouile dovezi administrate în instanța de opoziție ar fi inadmisibil să producă alte efecte opoziția pornită contra unei sentințe dată în materie de faliment; ori legiuitorul nefăcând nici o distincțiune din acest punct de vedere, nu e permis interpretului a face asemenea distincțiuni;

Având în vedere că, în speță, un terțiu face opoziție și arată că s'au achitat toate datoriile prezentate ca atare de către falit; că, deci, nu mai există încetare de plăți pentru acesta, astfel că starea de faliment nu ar mai avea rațiunea de a fi;

Considerând că din nimic nu reiese că falitul însuși ar fi făcut vreo învoială cu creditorii săi, căci opoziția nu e pornită de el, ci de Solomon Wachtel, care are tot interesul ca să contribuie la ridicarea stării de faliment a lui H. Schwartz pentru a-și încasa el însuși creanțele sale;

Având în vedere că instanța penală este în adevăr independentă de cea civilă, și dacă starea de faliment se ridică aceasta nu poate influența asupra deciziunilor din penal, într'un cât se admite că instanța penală poate avea loc, și chiar bancrută frauduloasă, fără a fi deschisă o procedură a falimentului;

Având în vedere, în fine, că interesul comerțului și al interesul social cere, ca atunci când un comerciant a putut deveni solvabil într'un fel sau altul, starea lui de falit să înceteze pentru a-și putea continua mai departe comerțul său spre folosul creditorilor, cari pot fi rambursați integral de creanțele lor și spre folosul său propriu;

Considerând că H. Schwartz nu mai este în încetare de plăți în urma prezentării ca achitate a tuturor cambilelor sale.

Pentru aceste considerente, redactate de d-l judecător I. Teodorescu, tribunalul admite opoziția și ridică starea de faliment a sus numitului.

(ss) Em. Lepădatu; I. Teodorescu.

OBSERVAȚIUNE. — O chestie care se pune des înaintea instanțelor judiciare este și aceasta, asupra căreia facem următoarele observațiuni: majoritatea instanțelor susțin teoria că, prin opoziție sau apel, se poate ridica starea de faliment prin plata creanțelor în urma sentinței declarative. Instanțele cari susțin teoria contrarie sunt în minoritate.

Deși redusă ca număr, instanțele în minoritate au de partea lor însă argumente mai juridice. Într'un studiu anterior am arătat pe larg valoarea acestor argumente din temelii pentru care susținem și noi această din urmă teorie ¹⁾. În adnotația de față, aproape fără comentarii, nu facem decât a înșira argumentele pro și contra, scoase din hotărârile referitoare la chestie, lăsând ca lectorul să cântărească singur greutatea lor.

Unul din motivele primei teorii este efectul devolutiv al apelului. În apel — susține această teorie — se pune chestia ca și la prima instanță. Ceea ce se caută în aceste două instanțe este faptul încetării plăților. Sau, în apel, cum nu mai există nici o creanță neachitată, înseamnă că nu mai este încetare de plăți, deci comerciantul nu mai este falit, falimentul nu mai are rațiune a mai dăinui ne mai având obiect.

Teoria contrarie obiectează: devoluțiunea apelului înseamnă că în apel se cercetează dacă nu cumva la prima instanță s'a făcut vreo eroare. În apel se pune chestia întreagă cu toate mijloacele de dovadă tocmai din acest punct de vedere. Dar efectul devolutiv nu înseamnă, dacă prima hotărâre este bine motivată, ca instanța de apel să poată reforma o hotărâre întemeiată pe adevăr. În speță, care este adevărul ce se caută? Am spus că este încetarea plăților. Ei bine, dacă prima instanță constată acest lucru, în apel nu se poate ridica starea de faliment, chiar dacă toate creanțele sunt plătite în urma sentinței declarative.

Al doilea motiv este următorul: câtă vreme hotărârea nu este definitivă, comerciantul nu este falit; el poate dar să ridice starea de faliment prin achitarea creanțelor.

Se răspunde acestui fel de a raționa: odată ce comerciantul a încetat plățile, conform art. 695 din Codul comercial el este falit. Deci altă cale legală de a ridica starea de faliment nu este de cât concordatul, moratoriul, reabilitarea.

Al treilea motiv: din moment ce hotărârea nu este definitivă, comerciantul nu este falit; prin urmare el poate face învoeli particulare cu creditorii fără ca ordinea publică să fie atinsă.

Obiecție: întru cât există o hotărâre declarativă, comerciantul este falit; așa dar orice învoială particulară între el și creditorii înfrânge legea, atinge ordinea publică.

Un alt motiv: hotărârea în materie de faliment este atributivă, nu declarativă de drepturi; deci, ca să existe faliment, trebuie să fie încetare de plăți și în apel.

Răspuns: hotărârea în faliment este declarativă de drepturi, nu atributivă, de oarece urmările încep dela data încetării plăților; deci se ia în considerare starea de lucruri dela prima instanță, nu din apel.

În sfârșit, în sprijinul menționatei teorii se învoacă și acest motiv: argumentul că ordinea publică este turburată prin încetarea plăților nu este serios, căci această chestie ar trebui pusă și înaintea primei instanțe. Așa dar, tribunalul ar trebui să declare pe comerciant în stare de faliment chiar în cazul când s'ar prezenta cu toate creanțele achitate în urma încetării plăților; de fapt, în practica judecătorească nu se întâmplă niciodată acest lucru.

Se răspunde acestui motiv: situația înaintea primei instanțe nu este aceeași ca în apel; la prima instanță nu este nici o hotărâre, care constată încetarea plăților, pe când în apel se judecă această hotărâre.

Cel din urmă motiv este următorul: în caz când instanța comercială ridică starea de faliment, iar instanța penală găsește că este loc de bancrută, nu poate să se nască contradicție între aceste două instanțe, instanța penală funcționând independent de cea comercială.

Obiecție: de cele mai multe ori instanța penală este silită a achita pe temeiul autorității lucrului judecat.

Teoria negativă crește în valoare, fiindcă de curând a dobândit în susținerea ei și autoritatea d-lui Alexandresco ²⁾.

Analizând motivele pe cari se întemeiază teoria afirmativă savantul jurisconsult găsește că distincțiunile pe cari le fac partizanii ei, în modul cum falitul își achită creanțele, după sentința declarativă, — subtilități de nuanțe ușoare — dovedesc netemeinicia ei. Apoi această teorie nu este admisă nici de lege.

D-l Alexandresco mai susține că teoria afirmativă dă puțină putință părților a transige într'o chestie de ordine publică.

Chestiunea pusă astfel, d-sa termină arătând primejdia ce ne amenință, cea mai mare parte a comerțului nostru fiind în mâna străinilor.

În legătură cu această chestie este și decizia comercială No. 27 a Curții de apel din București secția I-a din 22 Decembrie 1909 ³⁾. Prin urmare, nu fără interes va fi spunând câteva cuvinte și asupra speței din această decizie.

²⁾ Dreptul No 8 din 28 Iunie 1910.

³⁾ Curierul Judiciar No. 7 din 28 Ianuarie 1910.

¹⁾ Curierul Judiciar No 46 din 18 Iunie 1909.

George G. Salvețiu fiind într-o jenă momentană a cerut tribunalului de Prahova să-i acorde un moratoriu. Tribunalul, găsind cererea nejustificată, întemeiat pe ultimul alineat din art. 842 din Codul com., îl declară din oficiu în stare de faliment. Face apel și Curtea îi admite apelul, ridică starea de faliment, motivând, că declarațiunea în stare de faliment «presupune constatarea în fapt de către instanța declarativă, că acel căruia i-a respins cererea de moratoriu se află în realitate în stare de încetare de plăți».

«Din faptul — continuă Curtea — că un comerciant numai în presimțirea unei jene momentane a cerut moratoriu nu îndreptățește pe instanța care a judecat cererea moratoriului să declare pe acel moratoriu în stare de faliment cât timp dănsul nu era în stare de încetare de plăți când a cerut moratoriu».

În adevăr, art. 842 din Codul comercial, permite comerciantului înainte de declarare să ceară tribunalului moratoriu. Pentru aceasta trebuie a satisface condițiunile art. 834 din Codul com., adică a dovedi că încetarea plăților este urmarea unor «evenimente extraordinare și neprevăzute sau în alt mod scuzabile, și stabilind cu documente sau cu dare de garanții îndestulătoare, că valoarea patrimoniului său covârșește pasivul»⁴).

Când nu satisface aceste condițiuni, tribunalul respinge cererea de moratoriu. În acest caz însă tribunalul este obligat a cerceta, dacă nu este loc ca din oficiu să declare pe comercianți în stare de faliment.

Pentru aceasta trebuie să cerceteze în fapt, dacă comerciantul nu este în încetare de plăți. Autorii și jurisprudența sunt de acord în a susține că jena momentană nu este o condiție de faliment⁵). Prin urmare, din acest punct de vedere decizia Curții de apel este bine motivată.

Observăm, însă, că legea este mai riguroasă în acest caz decât atunci când declararea în faliment este cerută de unul din creditori. În cazul dintâiu, art. 842 referindu-se în ultimul său alineat la dispozițiunile art. precedent, impune judecătorului să declare din oficiu starea de faliment, când comerciantul care a cerut moratoriu nu asigură prin activul său plata integrală a datoriilor sale, când se descopere datorii nedecarate, creanțe declarate dar neexistente, etc. Pe când în cazul din urmă legea cere numai încetarea de plăți, indiferent dacă pasivul este mai mare decât activul. Fiindcă se

poate ca cineva să n'aibă activ, dar să aibă credit și, deci, să poată face față plăților. În cazul dintâiu, chiar dacă comerciantul nu este în încetare de plăți, dar fiindcă nu poate a dovedi că activul său covârșește pasivul, el trebuie să fie declarat din oficiu în stare de faliment.

S'au, dat fiind acest lucru în drept, cum în fapt s'a constatat că pasivul falimentului Salvețiu covârșea activul cu peste 4000 lei, deși în momentul când se cerea moratoriu nu era încetare de plăți, ci numai o jenă momentană, totuși tribunalul în mod legal a procedat din oficiu la declararea în stare de faliment. Deci Curtea ridicând starea de faliment, din acest punct de vedere decizia sa este casabilă.

P. Vasilescu

Ploiești, 25 Februarie 1910.

Licentiat în filozofie,
doctor în drept din Paris, avocat

CURTEA DE CASAȚIE DIN FRANȚA

5 Ianuar 1910

Registrele comercianților. — Ținerea lor neregulată. — Presumpție de fapt. — Art. 1183, 1184 C. civil român. — Art. 50—54 C. com. român.

Deși registrele unui comerciant nu pot să constituască o probă legală în folosul său, de câteori nu sunt ținute în regulă, totuși judecătorii pot să le consulte cu titlu de simple informații, și să tragă din concordanța lor cu alte acte justificative, o presumpție de natură a determina convingerea lor.

(Din Sirey, 1910. I. 96).

Observație. — Această soluție este generalmente admisă în Franța. Cpr. Cas. fr. Sirey, 60. I. 380; Sirey, 70. I. 15; Répert. Sirey, v^o *Livres de commerce*, 188 urm. Vezi și Cas. rom. Bulet. 1900, p. 936. — La noi însă, se admite, în genere, soluția contrară (argument din art. 50 și 51 C. com.). Vezi D. Alexandresco, tom. VII, p. 215; M. A. Dumitrescu, *Codul de comerț com. mentat*, I, 950 și 973. Cpr. C. Rouen, D. P. 99. 2. 344 și *Curierul Judiciar* din 1901, No. 19 (cu observ. Directorului nostru, d-l D. Alexandresco).

(N. R.).

A apărut p. II, vol. IX, din Dreptul civil de d-l profesor D. Alexandresco, care cuprinde: **Societatea, Mandatul, Comodatul și Imprumutul.**

Prețul 7 lei, p. II; iar volumul complet lei 17.

Acest volum se va putea expedia tuturor celor ce vor trimite costul prin mandat postal la *Curierul Judiciar*, care furnizează volumele Alexandresco, și orice cărți de drept, broșate sau legate după dorință, la fel cu cele furnizate anterior.

⁴) A se vedea în acest sens și Vidari: «Corso di diritto commerciale», Vol. VIII, No. 849 și urm.; Vitalevi: «La Moratoria» cap. V, No. 47 și urm.; *Curierul Judiciar* No. 16, 23, 27 și 28, anul 1905.

⁵) C. N. Toneanu: «Falimentele» partea I-a p. 14; M. A. Dumitrescu: «Codul de comerț», Vol. VI, No. 79, pagina 763; Curtea de apel din Galați s. II, decizia din 7 Noembrie 1909.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal direct la administrația ziarului «Curierul Judiciar». București, sau să plătească la prezentare numai în mână incasatorilor: I. RIVEANU pentru provincie și I. ST. TUDOROIU pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu matea, investite cu ștampila: CURIERUL JUDICIAR.